

Sygn. akt IV CSK 51/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący)
SSN Mirosław Bączyk (sprawozdawca)
SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa Banku (...) Spółki Akcyjnej w W.
przeciwko S. S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 listopada 2017 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 17 sierpnia 2016 r., sygn. akt III Ca (...),

- 1. oddala skargę kasacyjną;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w G. adwokatowi S. S. kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) zł tytułem wynagrodzenia kuratora ustanowionego w sprawie cywilnej dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego.**

UZASADNIENIE

Bank (...) S.A. dochodził od pozwanego S. S. w postępowaniu nakazowym kwoty 55.391,61 zł z odsetkami. W sprawie ustanowiono dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego kuratora, który wnosił o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy uwzględnił żądanie pozwu po dokonaniu następujących ustaleń faktycznych.

Bank wywodził należność główną z umowy pożyczki z dnia 7 stycznia 2010 r. w wysokości 60 900 zł. W § 13 Regulaminu kredytowego stwierdzono, że kredytobiorca (pozwany) jest zobowiązany w okresie kredytowania informować Bank o każdej zmianie swoich danych osobowych, w szczególności o adresie dla korespondencji (korespondencję wysłaną na ostatni adres uważa się za doręczoną po 7 dniach od chwili wysłania). W § 18 regulaminu przyjęto, że kredytobiorca był zobowiązany informować Bank w formie pisemnej o każdej zmianie danych, które podał w celu prawidłowego wykonania przez Bank postanowień umowy. Bank wypowiedział umowę, a wypowiedzenie to wyszło pod adres, który wskazał pozwany w okresie obowiązywania umowy. Do dłużnika Bank skierował przedsądowe wezwanie do zapłaty.

W ocenie Sądu Rejonowego, powództwo było uzasadnione (art. 720 k.c.). Nieuzasadniony okazał się natomiast m.in. zarzut przedawnienia roszczenia. Bank wykazał stan zadłużenia pożyczkobiorcy. Powód dochował należytej staranności w doręczeniu pozwanemu wypowiedzenia umowy pożyczki. W świetle wspomnianego już § 13 Regulaminu, pożyczkobiorca jest zobowiązany informować Bank o każdej zmianie swoich danych osobowych, w szczególności o zmianie adresu do korespondencji. Według § 18 regulaminu kredytobiorca zobowiązany jest informować Bank w formie pisemnej o każdej zmianie danych, które podał w celu prawidłowego wykonania przez Bank umowy.

Sąd Okręgowy oddalił apelację pozwanego, dzielając ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji. Sąd ten analizował przede wszystkim zarzut naruszenia art. 61 k.c. Za dopuszczalne uznał przyjęcie w § 13 ust. 2 regulaminu tzw. fikcji doręczenia korespondencji wysłanej na adres wskazany w umowie. Postanowienie

to podlega ocenie co do ewentualnego naruszenia ogólnych zasad składania oświadczeń woli przez wskazany w regulaminie termin 7 dni, po upływie których wysłaną korespondencję uznaje się za doręczoną. Ten okres należy wydłużyć jeszcze o 7- dniowy czas awizowania przesyłki pod właściwym adresem. Pozwany akceptował postanowienia Regulaminu w tym zakresie. Wskazał on inny adres do doręczeń niż adres zameldowania, a powód nie miał innej możliwości przekazania pozwanemu swojego oświadczenia woli. Uznać zatem należy, że dopuszczalne było skorzystanie przez powoda z postanowień Regulaminu. Kurator nie kwestionował wysłania powodowi wypowiedzenia umowy zarówno na adres zameldowania, jak i na adres korespondencyjny (fakt ten wykazano w pozwie i w toku postępowania dowodowego). Powód zatem dochował należytej staranności w celu skutecznego złożenia pozwanemu oświadczenia o wypowiedzeniu, a pozwany miał możliwość zapoznania się z jego treścią.

W skardze kasacyjnej pozwanego podniesiono zarzuty naruszenia art. 61 k.c. oraz art. 385¹ § 1 k.c., art. 365 k.p.c. w zw. z art. ...§ 2 k.p.c.

Skarżący zaskarżył wyrok w zakresie dotyczącym pkt 1 wyroku Sądu drugiej instancji, w którym zasądzono od niego na rzecz powodowego Banku dochodzoną przez Bank kwotę.

Skarżący domagał się uchylecia wyroku w części zaskarżonej i przekazania sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zgodnie z § 13 „Regulaminu kredytu i pożyczek”, kredytobiorca zobowiązany jest w okresie kredytowania informować Bank o każdej zmianie swoich danych osobowych, w szczególności o zmianie adresu do korespondencji. Korespondencję wysłaną pod ostatni adres wskazany do korespondencji uważa się za doręczoną po 7 dniach od daty jej wydania. W § 18 ust. 1 Regulaminu przewidziano, że kredytobiorca zobowiązany jest informować Bank w formie pisemnej o każdej zmianie danych, które podał w celu prawidłowego wykonania przez Bank postanowień umowy.

Należy stwierdzić, że w rejestrze klauzul abuzywnych (art. 479⁴⁵ k.p.c.) brak postanowienia wzorca umownego stosowanego przez pozwany Bank, a

kwestionowanego w świetle art. 385¹ § 1 k.c. przez pozwanego pożyczkobiorcę. W skardze kasacyjnej podano natomiast wykaz postanowień wzorców umownych dotyczących tzw. fikcji doręczenia przesyłek konsumentom, a wśród nich kilka klauzul, które znajdowały się we wzorcach umownych kilku innych banków. Do spraw, w których przed wejściem w życie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...) (Dz. U. z 2015 r., poz. 1634) wytoczono powództwo, stosuje się przepisy dotychczasowe (art. 479³⁶ i n. k.p.c.; por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2017 r., I CSK 21/16, nie publik.). W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 17/15 (OSNC 2016, z. 4, poz. 40) stwierdzono, że prawomocność materialna wyroku uznającego postanowienia wzorca umowy za niedozwolone, wyłącza powództwo o uznanie za niedozwolone postanowienia tej samej treści (o tożsamej treści), stosowanego przez danego przedsiębiorcę w sprawie, w której wydano ten wyrok (art. 365, 366 k.p.c.). Natomiast prawomocność materialna wyroku uznającego postanowienia wzorca za niedozwolone, także po wpisaniu tego postanowienia do rejestru (art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c.), nie wyłącza powództwa o uznanie za niedozwolone postanowienia tej samej treści normatywnej (tożsamego treściowo), stosowanego przez przedsiębiorcę niebędącego pozwanym w sprawie, w której wydano ten wyrok (art. 365, 366 k.p.c. w zw. z art. 479⁴³ k.p.c.). W uchwale tej, którą SN w obecnym składzie podziela, określono przedmiotowe i podmiotowe granice skuteczności wyroku uznającego postanowienia wzorca za niedozwolone (art. 479⁴³ k.p.c.).

W tej sytuacji nie można podzielić stanowiska skarżącego, że bezzasadne okazało się przyjęcie, iż przepisy art. 365 k.p.c. w zw. z art. 479⁴³ § 2 k.p.c. mają zastosowanie w niniejszej sprawie i tworzą stan rozszerzonej prawomocności tych wyroków, w których stwierdzono, że stosowanie we wzorcu umownym klauzuli przewidującej tzw. fikcję doręczenia za niedozwolone.

2. Należy stwierdzić, że w skardze kasacyjnej skarżący nie wskazał żadnych okoliczności, które miałyby świadczyć o abuzywności klauzuli umownej przewidzianej w § 13 Regulaminu. Wskazuje jedynie ogólnie treść art. 385¹ k.c. Nie podważał także tych ocen tej klauzuli, które znalazły się już w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Chodziło mianowicie o wydłużenie de facto okresu

awizowania przesylek kierowanych przez Bank wobec kontrahentów, co może eliminować zarzut, że ma tu miejsce okres zbyt krótki na możliwość zapoznania się przez adwokata z treścią takich przesylek (s. 8 uzasadnienia zaskarżonego wyroku).

Wypadnie też stwierdzić, że dość zagadkowo brzmi zarzut skarżącego kontrahenta Banku, że wprawdzie Bank wysłał oświadczenie o wypowiedzeniu umowy na ostatni, znany mu adres pozwanego, jednakże „nie wykazał, aby pozwany mógł zapoznać się z jego treścią” (s. 6 skargi). W sprawie ustanowiono curatora absentis właśnie z tego powodu, że nieznane do chwili obecnej okazało się miejsce pobytu pozwanego pożyczkobiorcy. Można stąd wysnuć uzasadnione przypuszczenie, że sam pozwany nie jest w ogóle zainteresowany doręczaniem mu korespondencji z Banku dotyczącej m.in. pożyczki z 2010 r.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy uznał za bezpodstawne zarzuty naruszenia art. 385¹ § 1 k.c., art. 61 k.c. i art. 365 k.p.c. w zw. z art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. i oddalił skargę kasacyjną (art. 398¹⁴ k.p.c.).

jw

r.g.